

II

Ageriko bilkura

Lekeition, Andre Mariaren Zeruratzearen basilikan

2023ko apirilaren 22an

Lekeition, Andre Mariaren Zeruratzearen basilikan, 12:00etan, Euskaltzaindiak ageriko bilkura egin du, Xabier Kintana euskaltzain osoa emeritu izatera igarotzearen ondorioz, Donostian, Gipuzkoako Foru Aldundian, 2022ko otsailaren 25eko osoko bilkuran euskaltzain oso izendatua izan zen Miren Agur Meaberen sarrera-hitzaldia egin eta hari dagozkion diploma eta Akademiaren ikurra emateko.

Bildu direnak:

Euskaltzain osoak: Andres Urrutia euskaltzainburua, Jean-Baptiste Coyos, *Battittu* euskaltzainburuordea, Adolfo Arejita idazkaria, Miriam Urkia Iker sailburua, Sagrario Aleman Jagon sailburua, Andres Alberdi, Aurelia Arkotxa, Miren Azkarate, Itxaro Borda, Andres Iñigo, Jose Irazu (*Bernardo Atxaga*), Jabier Kaltzakorta, Xabier Kintana, Joseba Lakarra, Miren Agur Meabe, Alfontso Mujika, Miren Lourdes Oñederra, Paskual Rekalde, Andoni Sagarna, Castillo Suárez eta Patxi Uribarren.

Ohorezko euskaltzainak: Luis Baraiazarra, Juan Luis Goikoetxea, Josemari Rementeria eta Julen Urkitza.

Euskaltzain urgazleak: Dorleta Alberdi, Kepa Altonaga, Igone Etxebarria, Jose Ramon Etxebarria, Manu Etxebarria, Asun Garikano eta Jazinto Iturbe.

Erramun Osa euskaltzain urgazlea eta idazkariordea, Joseba Zabaleta Euskaltzaindiaren kudeatzailea, Ibon Usarralde Egitasmoen bateratzailea eta Iñaki Mendizabal Komunikazioa eta Irudia zerbitzuko arduraduna.

Koldo Goitia Lekeitioko alkatea; Pedro Zenigaonaindia Mendexako alkatea; Bingen Zupiria Eusko Jaurlaritzako Kultura eta Hizkuntza Politikako sailburua; Elixabete Etxanobe Bizkaiko Foru Aldundiko Herri Adminis-

traziorako eta Erakunde Harremanetarako Saileko foru diputatua; Lorea Bilbao Bizkaiko Foru Aldundiko Euskara, Kultura eta Kirol Saileko foru diputatua; Amaia Antxustegi Bizkaiko Foru Aldundiko Iraunkortasuna eta Ingurune Naturala Zaintzeko Saileko foru diputatua; Lekeitioko Udaleko zinegotziak, Lekeitioko alderdi politikoetako, elkarteetako eta erakundee-tako ordezkariak.

Euskaltzaindiko langileak: Manu Gañan Idazkaritzako teknikaria eta Maider Garaikoetxea teknikaria.

Eusebio Erkiaga euskaltzainaren senideak.

Miren Agur Meabe euskaltzainaren Joanes Iñurreta semea, Carlos Moreno bikotekidea eta lagunak.

Ekitaldia zeinu-hizkuntzan ere eskaini da, Janire Alonso lekeitiarrak lagunduta.

2022ko otsailaren 25ean, Euskaltzaindiak euskaltzain oso izendatu zuen Miren Agur Meabe Plaza idazlea. Ondoren, euskaltzainek denbora-tarte bat izaten dute sarrera-hitzaldia egiteko. Horiek horrela, Miren Agur Meaberen txanda izan da gaurkoa, eta idazleak sorterrian egin du ekitaldia, hain zuzen, Lekeition, Andre Mariaren Zeruratzearen basilikan. Ekitaldiaren aurretik, Euskaltzaindiak osoko bilkura egin du 10:00etan, Lekeitioko udaletxean. Ondoren, Lekeitioko udal bandak jo duen *Lekeitioko martxa* lagun dutela, euskaltzain osoak, emerituak eta agintariak basilikara hurreratu dira.

Ekitaldiari hasiera eman aurretik, M.A. Meabek lore-eskaintza egin dio R.M. Azkeri, lehen euskaltzainburua basilikan bertan hilobiratuta baitago. Lore-eskaintzak iraun duen bitartean, Itxaro Mentxakak Agur *Jesusen Ama* kantatu du.

Ondoren, Andres Urrutia euskaltzainburuak eta Koldo Goitia Lekeitioko alkateak ongietorria egin diete bertaratutakoei. Segidan, M.A. Meabe euskaltzain oso izateko aurkeztu zuten euskaltzainetako batek, Jabier Kaltzakortak, eta, azken sarrera-hitzaldia egin duen euskaltzainak, Alfontso Mujikak, M.A. Meabe harrerabatzarra egin den basilikara sartzen lagundu dute, Lekeitioko Aratuste Alai Estudiantinak jo duen *Anteron Txamarrotia* kantaren laguntzaz.

Protokoloak agintzen dituen bestelako hitz eta aurrekarien ostean, *Itsaso bete mezu* sarrera-hitzaldia irakurri du idazle lekeitiarrak. Hasmentan, euskara eta literaturaren atea zabaltzeko zizkioten pertsonak omendu nahi izan ditu irakurraldian: gogoratu ditu herriko basilikan eginiko lehen irakurketak (lehen-lehena sei urte eta erdi zituela eginikoa), Labayruko ikastaroak, Xabier Kintanaren itzala («berari zor diot neure-neure egin dudako berba bat: *bisuts*»), Eusebio Erkiagaren aholkuak... «Pozik bihurtzen naiz zuon hurrengo katebegia —agertu du Meabek erakundeetako ordezkarien, euskaltzainen eta herritarren aurrean—, zuon eta zuon moduko beste batzuen konpromisoari eta argitasunari esker baitago gure hizkuntza dagoen tokian».

Segidan, bere ibilbide poetikoan itsasoak izan dituen agerpekiez mintzatu da poeta, luze-zabal, olerki-zatiak oinarritzat hartuta. Meabek hamahiru puntutan laburbildu du berbaldia: «Bizi-aroen portua»; «Arranegi versus Goikokalea»; «Hondartza, prisma bat»; «Orografiari buruzko apunteak»; «Itsas zoologiaren lagin batzuk»; «Oinarritzko gastronomia»; «Kresala, pasioaren perfumea»; «Itsasoa, doluaren gordailu»; «Genealogia femeninoaren ozeano horiek»; «Ur-mitoen gazitasunaz»; «Tresnak: belak, arrauna, amuak eta mapak»; «Itsas belarrien bilduma»; «Sormenaren ur irauliak»; «Harea, arbel eta lehengai».

C. Suárez euskaltzain osoak eman dio erantzuna, «Galtzearen arteaz» testua aletuta. «Galerei aurre egiteko idazten du Miren Agur Meabek. Agur esateko ere bai. Negar egiten du galerei neurria hartzeko. Idatzi egiten du gaitzetik ateratzeko. Baina, batzuetan, ez dago mina arintzerik, boligrafoak ez daki bereizten zer den lehenago, negarra edo mina, idatzia edo sentitutakoa, nahigabea edo gonbitoia. Batzuetan bihozmina biderkatu eta oinaze bihurtzen da, gainera. Orduan, nahiago du gorputzik eduki ez, eta testu hasikin bihurtu, esaldi mataza, ohar kaier. Finean, idaztea galtzen eta erratzen ikastea da». Galtzearen arteaz egin zuen Elizabeth Bishop poeta estatubatuarrek poema zoragarria, eta poema horretatik abiatuta, C. Suárezek M.A. Meaberen poetikaren nondik norakoak azaldu ditu, metaforaz beteriko testu ederrean.

Akabuan, euskaltzain berriak karguaren zina egin du, euskaltzain izateari dagozkion eginkizunak zintzo eta leialki beteko dituela esanez: «Euskaltzaindiaren xede eta helburuei eta euskaltzain izateari dagozkien eginkizunak zintzo eta leialki beteko ditudala neure hitza ematen dut». Gero, euskaltzain osoaren domina, diploma eta ikurra jaso ditu idazleak euskaltzainburuaren eskutik.

Segidan, euskaltzainek banan-banan zoriondu dute M.A. Meabe euskaltzainkidea. Bitartean, Estudiantinak *Otzaratxu bat* abestu dute. Hitzak Eusebio Maria Azkuerenak dira eta Eusebioren semeak atondutako *Parnasorako bidean* (1896) jasota dago.

K. Goitia Lekeitioko alkateak hitza hartu eta Manilako xal zetazkoa oparitu dio Lekeitioko Udalaren izenean. Lekeitioko emakumeek darabilte xal hori egun seinalatuetan, besteak beste, dantzan egiten dutenean. Alkateak oihalaren inguruabarrak azaldu ditu.

A. Urrutia euskaltzainburuak amaiera eman dio ekitaldiari. Halako ekitaldien bitartez, Euskararen Akademia etengabe berritzen eta bere egitekoari jarraitutasuna ematen diola azpimarratu du euskaltzainburuak. Hala berean, ospakizunerako eguna izateaz gain, lanean segitzeko deia ere badela esan du, euskaraz jarduten duen hiztun-elkartearen beharrak aldian-aldian osatzen joateko ardura baitu Euskaltzaindiak. Hitz horien ondoren, *Kanela-usaina* habanera jo du Aratuste Alai Estudiantinak. 2018an, M.A. Meabek kantaren letra bat egin zuen, musika-talde horretako lagunaren eskariz. Eta hor ere, nola ez, gaurko bere hitzaldiaren ardatza ageri da, itsasoa, bertokoa nahiz Karibekoa.

Andres Urrutia
Euskaltzainburua

Adolfo Arejita
Idazkaria